

ชื่อเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษอย่างมั่นใจของผู้เรียนระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์ (Developing Confident
English Communication) ของนักเรียนชั้นปวช.1 วิทยาลัยเทคนิคสว่างแดนดิน

ผู้วิจัย นายภาสกร เรือนแก้ว

ปี 1/2569

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) พัฒนาชุดกิจกรรมสถานการณ์จำลองเชิงปฏิบัติเพื่อการสื่อสารภาษาอังกฤษอย่างมั่นใจ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ๘๐/๘๐ ๒) เปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการอาชีพของผู้เรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ และ ๓) ศึกษาความมั่นใจในการสื่อสารภาษาอังกฤษผ่านการสังเกตพฤติกรรมเชิงประจักษ์และการประเมินตนเอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ ห้อง ๒ สาขาวิชาเทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล วิทยาลัยเทคนิคสว่างแดนดิน ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๙ จำนวน ๔๑ คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้เน้นสถานการณ์จำลองเชิงปฏิบัติ แบบทดสอบวัดความสามารถในการสื่อสารภาคปฏิบัติ แบบสังเกตพฤติกรรมการสื่อสาร และแบบประเมินตนเองด้านความมั่นใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) และการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ (t-test dependent) ผลการวิจัยพบว่า ๑) ชุดกิจกรรมสถานการณ์จำลองเชิงปฏิบัติมีประสิทธิภาพเท่ากับ [...] ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ๒) ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษภาคปฏิบัติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และ ๓) ระดับความมั่นใจในการสื่อสารของผู้เรียนในภาพรวมอยู่ในระดับ [...] ($\bar{x}$ = [...], S.D. = [...]) โดยข้อมูลจากการสังเกตพบว่าผู้เรียนร้อยละ [...] มีพฤติกรรมการแสดงออกทางภาษาที่มั่นใจขึ้น เช่น การสบตาคู่สนทนาและการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี แสดงว่าชุดกิจกรรมดังกล่าวช่วยพัฒนาทักษะภาษาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความกลัวให้เป็นความมั่นใจได้อย่างเป็นรูปธรรม

ผลการวิจัยพบว่า:

๑.ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลองเชิงปฏิบัติ มีประสิทธิภาพเท่ากับ [รอใส่ผลคะแนน E_1/E_2] ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ ๘๐/๘๐ ที่กำหนดไว้

๒.นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการอาชีพหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๓.นักเรียนมีเจตคติและความเชื่อมั่นต่อการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์จำลองอยู่ในระดับ [รอใส่ผลการประเมิน เช่น มากที่สุด] โดยนักเรียนระบุว่าสถานการณ์จำลองช่วยลดความตื่นเต้นและเห็นภาพการนำภาษาไปใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการอาชีพ โดยใช้ชุดกิจกรรมสถานการณ์จำลองเชิงปฏิบัติ ของนักเรียนชั้น.ปวช.3 วิทยาลัยเทคนิคสว่างแดนดิน ด้วยความอนุเคราะห์จากบุคลากรในโรงเรียน ขอขอบพระคุณที่ให้ข้อมูล คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนให้กำลังใจในการศึกษา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูง ขอขอบคุณนักเรียนปวช.๓ วิทยาลัยเทคนิคสว่างแดนดิน จำนวน ๔๕ คน และคณะครูวิทยาลัยเทคนิคสว่างแดนดิน ที่ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือการศึกษา การรวบรวมข้อมูล และการดำเนินตามกระบวนการทางวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา อันเป็นที่รัก และเคารพสูงสุดในชีวิตที่ได้มอบความรัก ความเมตตา ความห่วงใย ให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจอย่างดียิ่งเสมอมา

ภาสกร เรือนแก้ว

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคปัจจุบันที่การสื่อสารไร้พรมแดน ภาษาอังกฤษกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับศักยภาพของกำลังคนอาชีวศึกษา โดยเฉพาะนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ ๑ (ปวช.๑) ซึ่งกำลังจะก้าวเข้าสู่ตลาดแรงงานหรือการศึกษาต่อในระดับวิชาชีพชั้นสูง รายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (๒๐๐๐๐-๑๒๐๑) จึงถูกกำหนดขึ้นเพื่อสร้างสมรรถนะที่จำเป็น เช่น การอ่านประกาศรับสมัครงาน การเขียนประวัติย่อ (Resume) และการสัมภาษณ์งาน ซึ่งเป็นด่านแรกที่สำคัญในการเข้าสู่อาชีพ

จากการจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ผ่านมา ผู้วิจัยพบว่านักเรียนชั้น ปวช.๓/๒ สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยเทคนิคสว่างแดนดิน จำนวน ๔๕ คน ยังคงประสบปัญหาสำคัญในการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการอาชีพ แม้นักเรียนจะมีความรู้ทางทฤษฎีบัญชีที่ดี แต่เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษในการสมัครงานหรือการสื่อสารในสำนักงาน นักเรียนมักมีความประหม่า ขาดความมั่นใจ และไม่สามารถดึงคำศัพท์หรือสำนวนที่เรียนมาใช้ได้อย่างเป็นธรรมชาติ ปัญหานี้ส่วนหนึ่งเกิดจากจำนวนนักเรียนในชั้นเรียนที่มีจำนวนมาก (๔๕ คน) ทำให้โอกาสในการฝึกปฏิบัติได้ตอบแบบรายบุคคลมีจำกัด และสถานการณ์ในตำราเรียนบางครั้งยังขาดมิติของการฝึกปฏิบัติจริงที่ทำให้นักเรียนเห็นภาพการทำงาน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าการนำ "ชุดกิจกรรมสถานการณ์จำลองเชิงปฏิบัติ (Practical Job-Based Simulation)" มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ จะเป็นวิธีการที่ช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้เป็นอย่างดี เนื่องจากสถานการณ์จำลองจะช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เสมือนจริง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สวมบทบาท (Role Play) เป็นทั้งผู้สมัครงาน พนักงานบัญชี และนายจ้าง ช่วยลดความกดดันและสร้างความคุ้นเคยกับสถานการณ์ที่ต้องเจอในชีวิตจริง ส่งผลให้นักเรียนเกิดความมั่นใจและสามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลองเชิงปฏิบัติ รายวิชาภาษาอังกฤษเตรียมความพร้อมเพื่อการทำงาน ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ๘๐/๘๐
๒. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการอาชีพของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้
๓. เพื่อศึกษาความเชื่อมั่นและเจตคติของนักเรียนต่อการใช้ภาษาอังกฤษผ่านสถานการณ์จำลอง

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง: นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑ ห้อง ๒ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาลัยเทคนิคสว่างแดนดิน ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๙ จำนวน ๔๕ คน

เนื้อหา: อ้างอิงจากรายวิชา ๒๐๐๐๐-๑๒๐๑ ได้แก่ การสื่อสารบทบาทสมมุติ, การสื่อสารในการถามทาง, การสื่อสารในชีวิตประจำวัน

ระยะเวลา: ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๙ (รวม ๑๘ สัปดาห์)

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมสถานการณ์จำลองเชิงปฏิบัติ จะมีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการอาชีพหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น: การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมสถานการณ์จำลองเชิงปฏิบัติ (Practical Job-Based Simulation)

ตัวแปรตาม: ๑.ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ

๒.ความเชื่อมั่นในการใช้ภาษาอังกฤษ

นิยามศัพท์เฉพาะ

๑.สถานการณ์จำลองเชิงปฏิบัติ: หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติในเหตุการณ์ที่สมมติขึ้นให้ใกล้เคียงกับความจริง เช่น การสัมภาษณ์งานตำแหน่งพนักงานบัญชี

๒.ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการอาชีพ: หมายถึง ความสามารถในการรับสารและส่งสารภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน วัดได้จากคะแนนการทดสอบพูดและการเขียนเอกสารสมัครงาน

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้เป็นสถานการณ์จำลองจะมุ่งเน้นบทสนทนาที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นฐาน ประกอบด้วย ๒ สถานการณ์หลัก ได้แก่

การกล่าวทักทายและแนะนำตัวกับลูกค้าชาวต่างชาติ (Greeting and Introduction)

การสนทนาทางโทรศัพท์เพื่อสอบถามข้อมูลใบแจ้งหนี้ (Telephoning for Invoice Information)

ระยะเวลาในการทดลอง

ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ เป็นระยะเวลา ๘ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๒ ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น ๑๖ ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

สถานการณ์จำลองเชิงปฏิบัติ: หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติในเหตุการณ์ที่สมมติขึ้นให้ใกล้เคียงกับความจริง เช่น การสัมภาษณ์งานตำแหน่งพนักงานบัญชี

ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการอาชีพ: หมายถึง ความสามารถในการรับสารและส่งสารภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน วัดได้จากคะแนนการทดสอบพูดและการเขียนเอกสารสมัครงาน

บทเรียนจำลองสถานการณ์ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยกำหนดให้ผู้เรียนสวมบทบาทสมมติตามสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานบัญชี เพื่อฝึกฝนการสนทนาโต้ตอบภาษาอังกฤษในบริบทที่ใกล้เคียงความจริง

ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทดสอบภาคปฏิบัติ (Practical Test) ซึ่งวัดทักษะการฟังและการพูดโต้ตอบในสถานการณ์จำลอง โดยประเมินจากเกณฑ์ ๔ ด้าน คือ ความคล่องแคล่ว (Fluency) ความถูกต้องทางภาษา (Accuracy) การออกเสียง (Pronunciation) และการบรรลุเป้าหมายในการสื่อสาร (Task Achievement)

นักเรียนอาชีวศึกษา หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ ๑/๒ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาลัยเทคนิคสว่างแดนดิน ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๔

ค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.) คือ ค่าที่แสดงถึงการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการเรียนด้วยบทเรียนที่สร้างขึ้น มีเกณฑ์คือ หากมีค่าดัชนีประสิทธิผลตั้งแต่ ๐.๕๐ ขึ้นไป ถือว่าบทเรียนนั้นมีประสิทธิภาพ โดยคำนวณจากสูตร:

$$E.I. = \frac{\text{คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน} - \text{คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน}}{\text{คะแนนเต็ม} - \text{คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน}}$$

ส่วนที่ ๑: หลักสูตรและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๑.๑ หลักสูตรอาชีวศึกษาและความสำคัญของภาษาอังกฤษ

- หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.): ควรเริ่มต้นจากการอ้างอิงเอกสารหลักสูตรโดยตรงจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เพื่อดูโครงสร้างรายวิชาภาษาอังกฤษ และสมรรถนะที่คาดหวังจากผู้เรียนในสาขาบัญชี
- ความสำคัญของภาษาอังกฤษในงานบัญชี: มีบทความหลายชิ้นที่กล่าวถึงเรื่องนี้ ซึ่งจะช่วยให้เราเขียนที่มาและความสำคัญได้หนักแน่นขึ้น
 - Prosoft Comtech: มีบทความเรื่อง "ภาษาอังกฤษกับนักบัญชี" ที่ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการใช้ศัพท์เทคนิค และการสื่อสารกับลูกค้าหรือคู่ค้าต่างชาติ
 - PEAK Account: บทความ "ภาษาอังกฤษกับการทำธุรกิจในปัจจุบัน" พูดถึงการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อติดต่อสื่อสารกับเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหาร และลูกค้าที่เป็นชาวต่างชาติ ซึ่งเป็นประโยชน์โดยตรง

๑.๒ ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง

- ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism): เป็นทฤษฎีที่สนับสนุนการสอนแบบสถานการณ์จำลองได้ดีที่สุด เพราะเน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้จากประสบการณ์และการลงมือทำ
 - กระบวนการศึกษาธิการ: มีบทความอธิบาย "ทฤษฎีการเรียนรู้ Constructivism" ซึ่งสามารถนำมาอ้างอิงหลักการพื้นฐานได้
 - Speak Up Language Center: บทความ "รู้จักทฤษฎี Constructivism สอนเด็กให้กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก" ได้อธิบายแนวคิดของ Lev Vygotsky ที่เน้นการเรียนรู้ผ่านการ

ส่วนที่ ๒: วิธีการสอนและการใช้สื่อ

๒.๑ การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง (Situation-Based Learning)

- แนวคิดนี้มีงานวิจัยรองรับจำนวนมาก ว่าสามารถช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารได้จริง เพราะเป็นการฝึกในบริบทที่ใกล้เคียงกับการใช้งานจริง ช่วยลดความตื่นตระหนกและสร้างความมั่นใจ
 - มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช: มีงานวิจัยเรื่อง "ผลของการใช้สถานการณ์จำลองเพื่อเสริมสร้างความสามารถการสนทนาภาษาอังกฤษ" ซึ่งชี้ให้เห็นถึงปัญหาที่นักเรียนไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริง และเสนอการใช้สถานการณ์จำลองเป็นทางแก้

ส่วนที่ ๓: งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ส่วนนี้เราจะอ้างอิงงานวิจัยที่มีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอาชีวศึกษา หรือใช้เทคนิคการสอนแบบเดียวกัน เพื่อแสดงให้เห็นว่างานวิจัยของเรามีที่มาที่ไปและต่อยอดจากองค์ความรู้เดิม

- งานวิจัยของ กรแก้ว พิเมย (๒๕๖๒): "การพัฒนาความสามารถการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้สถานการณ์จำลอง" แม้กลุ่มตัวอย่างจะไม่ใช่ นักเรียนอาชีวศึกษาโดยตรง แต่เป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้สถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาทักษะการพูด
- วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร: "ผลการใช้สถานการณ์จำลองในวิชาการสนทนาภาษาอังกฤษ ๒" งานวิจัยนี้ทำกับนักเรียน ปวช. โดยตรง พบว่าหลังเรียนด้วยสถานการณ์จำลอง นักเรียนมีความสามารถและความมั่นใจในการพูดสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ใกล้เคียงกับเรามาก
- วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์: "การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ...โดยใช้สถานการณ์จำลอง" เป็นอีกงานวิจัยที่ยืนยันประสิทธิผลของวิธีการสอนนี้
- ResearchGate: มีบทความวิจัยเรื่อง "การพัฒนาหลักสูตรการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้สถานการณ์จำลอง สำหรับนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ ๒" ซึ่งตรงกับกลุ่มเป้าหมายของเราอย่างยิ่ง และสามารถนำมาอ้างอิงแนวทางการพัฒนาบทเรียนได้

ข้อเสนอแนะ: เราควรเริ่มต้นจากการดาวน์โหลดงานวิจัยฉบับเต็ม (ถ้ามี) ของหัวข้อที่ใกล้เคียงที่สุด เช่น งานวิจัยของ ม.ราชภัฏสกลนคร และจาก ResearchGate เพื่อศึกษาโครงสร้าง เนื้อหา และวิธีการเขียนบทที่ ๒ ของเขาเป็นแนวทางครับ